

érdemlő esetekben, különösen olyan ügyvéddel szemben, akinek nagy család eltartásáról kell gondoskodnia, az *a)*, *b)* és *c)* pontokban meghatározott összegek helyett magasabb összeget, az *a)* pontban megszabott 10 év helyett pedig rövidebb időt vehet a kihagyás alapjául. Ezt a rendeletet az 1935. évre összeállítandó alaplajstromra is alkalmazni kell. Ha e rendelet életbeléptetésekor az alaplajstrom már elkészült és a kifüggesztéstől számított 15 nap is lejárt, a rendelet hatálybalépésével a felszólamlási határidő újra kezdődik. Az új határidőben azonban csak az új rendelet új rendelkezésein alapuló felszólamlást lehet tenni.

A kir. közjegyzőknek örökösödési ügyekben felszámítható díjairól és költségeiről szóló 1935. évi február hó 17. napján hatályba lépett 6800/1935. I. M. sz. rendelet (Bp. K. 40. sz.), a 60.600/1926. I. M. sz. rendelet 24—29. §-ai és a 34.800/1928. I. M. sz. rendelet hatályonkívül helyezése mellett a kir. közjegyző örökösödési ügyekben felszámítható díjait és költségeit részletesen szabályozza. *Dr. P—ő.*

A K. K. H. Ö. változásai.

A jövedelem- és vagyonadó kivetése tárgyában folyó évi 22.000. szám alatt közzétett pénzügyminiszteri rendelet időszerűvé teszi azt a kérdést, hogy a kereset-, jövedelem- és vagyonadóra vonatkozó 1927. évi hivatalos összeállítás szabályai az utolsó évek alatt mennyiben változtak. Ezért az alábbiakban a változásokat röviden összefoglaljuk:

I. Keresetadó.

Ad. K. H. Ö. 3. §. 3. pont. A kereseti adó Hivatalos Összeállítás 3. §-ának 3. ponttal való kiegészítéseképpen a 80.000/1930. évi P. M. sz. rendelet, a 2. pont szerint adózóknál kedvezőbb helyzetet kíván biztosítani azok számára, akik Magyarországon avagy Magyarországtól elcsatolt területen teljesített szolgálatból folyó és a 2. bekezdés értelmében általános kereseti adó alá eső nyugellátást élveznek. Ezek ugyanis nem a 17. §-ban megállapított általános kereseti adóra vonatkozó adókulcs szerint, hanem a 18. §.-2. pontja szerint az előző évi nyugellátások összegének $\frac{1}{12}$ része után megállapított alkalmazotti kereseti adóösszegnek tizenkétszeres szorzatát fizetik.

Ad. K. H. Ö. 3. §. 4. pont. Ugyanezen szakaszt egészíti ki (4.) bekezdéssel a 2030/1932. M. E. sz. rendelet, kimondva azt, hogy az ország területén teljesített szolgálati vagy munkabérvizonyból származó jövedelmet még az esetben is itt kell megadóztatni, ha az illető az ország területén állandó lakóhellyel nem is bír, feltéve, hogy ellenkező nemzetközi megállapodás nincs.

A 82.571/1933. P. M. sz. körrendelet megállapítja azt, hogy az ország területén állandó lakóhellyel nem bíró nyugdíjasok, az ország területén teljesített szolgálati vagy munkaviszonyból származó nyug-

díjjövedelmeik után, belsőadók kötelesek s egyben kimondja azt is, hogy szolgálati illetmény és nyugellátás között, a 3. §. alkalmazását illetőleg, különbség nincs.

Ad. K. H. Ö. 5. §. A kereseti adó alól állandóan mentes személyek felsorolását a K. H. Ö. 5. §-a tartalmazza. Ezen szakasz 5. pontját a 80.000/1930. P. M. sz. rendelet hatályon kívül helyezi és helyébe a következő szöveget iktatja:

„(4) a m. kir. honvédség, csendőrség, vámőrség és folyamőrség tényleges szolgálatában álló vagy várakozási illetménnyel szabadságot tisztheinek, altisztheinek és legénységének a katonai illetményeket élvező tényleges közigazgatási alkalmazottaknak a rendőrség és a pénzügyőrség altisztheinek és legénységének, végül az államfogházak, fegyházak, börtönök és fogházak őrszemélyzetének összes szolgálati járandóságai.”

Ad. K. H. Ö. 22. §. A kereseti adóalap rögzítésére vonatkozólag a 80.000/1930. P. M. sz. rendelet kimondja, hogy a 22. §. 1. bekezdésének rendelkezései nem vonatkoznak azon adózókra, akiknek kereseti adóalapja az évi 10.000 P-t túlhaladja. Ugyanezen rendelet helyezi hatályon kívül a 22. §. 4. bekezdését s kimondja, hogy a m. kir. adóhivatalok a rögzített adóalappal rendelkező adózókat az esetben, ha a rendelkezésükre álló adatok szerint jövedelmük lényegesen emelkedett, legkésőbb március hó végéig új adóbevallás beadására szólíthatják fel, s ennek alapján az adóalapjukat újból megállapíthatják. Lényeges emelkedésnek kell tekinteni a 6000 P-t meg nem haladó adóalap melletti rögzítés esetén a 20%-os, 6001—10.000 P-ig terjedő adóalap melletti rögzítés esetén a 10%-os jövedelememelkedést, feltéve, hogy ez a jövedelemtöbblet az 1200 P-t eléri.

Ugyanezen rendelet, a 22. §. 5. pontjaként kimondja azt, hogy a pénzügyminiszter külön rendeletben akár általában valamennyi adózóra nézve, akár csak az adózók egyes csoportjaira, illetőleg egyes községekre nézve új adókvetést rendelhet el.

Ad. K. H. Ö. 33. §. 2. bekezdés. A 80.000/1930. P. M. sz. rendelet az évközi változásokról szóló 33. §-t új 2. bekezdéssel egészíti ki. „Ha az adózó halála, vagy más az adózótól függetlenül bekövetkezett rendkívüli körülmény folytán a jövedelemforrás megszűnt, vagy ha a tartozás behajtása a hátralékos megélhetését létalapjában támadná meg, az általános kereseti adó, a jövedelemadóról és vagyonadóról szóló 1927. évi 500 P. M. sz. Hivatalos Összeállítás 58. §-ban szabályozott módon és mérvben, kivételesen egészben, vagy részben elengedhető.”

Ad. K. H. Ö. 35. §. A 21.932/1931. P. M. sz. rendelet a K. H. Ö. 35. §-ának 1. bekezdését kiegészítve elrendeli, hogy a m. kir. adóhivatalok hivatalból kötelesek a hozzájuk beérkező csődnyitási végzések, iparbeszüntetésről szóló értesítések alapján a megszüntetett foglalkozások után kivetett általános kereseti adónak megfelelő részt törölni; ha azonban ezen ténykörülményről az adóhatóság hivatalból nem értesítették, úgy az csak az adózó kérelme alapján törölhető.

Ad. K. H. Ö. 49. §. A 4740/1931. M. E. sz. rendelet a K. K. H. Ö. 49. §. 1. bekezdésben foglalt rendelkezések módosításával elrendeli, hogy az illetményjegyzék, valamint az alkalmazotti kereseti adó mindenkor, legkésőbb annak a hónapnak 25. napjáig szolgáltatandó be, melyben a levonás történt. Ha a levonás a hó 25. napja után történt, az adókat a következő havi adókkal együtt kell beszolgáltatni.

Ugyanezen rendelet megadja a jogot a m. kir. adóhivatalnak, hogy az illetményjegyzék beszolgáltatására 8—15 napig terjedő halasztást engedélyezzenek, — mely nem vonatkozik az adók szolgáltatására, — továbbá biztosítja a pénzügyigazgatóságok számára azt a jogot, miszerint engedélyezhessék, hogy a 100 alkalmazottat foglalkoztató munkaadók negyedévenként, 500-nál több alkalmazottat foglalkoztató munkaadók félévenként és egy példányban szolgáltatassák be illetményjegyzékeiket. Fenti kedvezmények engedélyezésével kapcsolatban a K. H. Ö. 49. §. 1. bekezdéséhez fűzött utasítás 1—3. pontjai hatályukat veszítik.

II. Jövedelem- és vagyonadó.

Jövedelem- és vagyonadóra vonatkozó adóztatási rendszerünk általános érvényű szabályozását, az 1927. év folyamán megjelent Hivatalos Összeállítás tartalmazza. Az elmúlt hét esztendő alatt ezen alaprendelkezés az alább ismertetett módosításokon ment keresztül.

Ad. J. V. H. Ö. 5. §. A J. V. H. Ö. 5. §-a a 90.000/1929. P. M. sz. r. értelmében egy új harmadik bekezdéssel bővül, mely szerint az adómentes jövedelmek összege (évi 1000 P-s összjövedelem, illetőleg évi 600 P-s adóköteles jövedelem, továbbá 3600 P-s magánszolgálati illetmény) a második és harmadik gyermek után 100—100 P-vel, a negyedik, ötödik és hatodik gyermek után 200—200 P-vel, azonfelül minden gyermek után további 300 P-vel emelkedik.

Ugyanezen rendelet mondja ki azt is, hogy „az adózó közös háztartáshoz tartozó gyermekek alatt a közös háztartásban élő, illetőleg önálló keresettel nem bíró törvényes, törvényesített, mostoha vagy örökbefogadott gyermekeket és unokákat kell érteni.” A közös háztartáshoz tartozást és a gyermekek számát, az adóévet megelőző év utolsó napján volt tényleges állapot szerint kell figyelembe venni.

Ad. J. V. H. Ö. 11. §. 2. pont. A leírható termelési és kezelési költségekre vonatkozó 11. §. 2. pontját a 36.933/1934. P. M. sz. rendelet alként módosítja, hogy a nyersbevételből termelési és kezelési költségek címén az épületeknél azokat a tatarozási és karbantartási költségeket, melyek a *törzsvagyon gyarapítására* szolgálnak, továbbá azon költségeket, melyeket a kincstár az adózó házadójából és járulékaiból való levonás engedélyezésével *megtérit*, levonni nem lehet. Ezen utóbbi esetben csupán a ház tulajdonosát terhelő rész hozható levonásba, míg az államkincstárt terhelő 50%, majd 66%, ezidőszent pedig 60%-os rész a levonás szempontjából figyelembe nem vehető. Házadó alól állandóan mentes épületek átalakításával felmerült költ-

cégek beruházási költségeknél minősülnek, ezekből tehát tatarozási költség címén mi sem hozható levonásba. A 14.000/1934. P. M. sz. rendelet szerint, ha az adózó egyes éveken a százalékszerű levonást, más években hiteltérdemlő igazolás mellett a tényleg felmerült kiadási összeget érvényesítette, s alapos a gyanu, hogy a háztulajdonos éveken át a tatarozási munkálatokat el nem végeztette, ez utóbbi összegből levonásba kell hozni az utolsó öt év igazolatlanul százalékszerűen levonásba hozott tatarozási és karbantartási kiadásainak összegét, ha csak az adózó a kiadások összegét hiteltérdemlőleg nem igazolja.

Ad. J. V. H. Ö. 16. §. Az 5300/1931. M. E. sz. rendelet a J. V. H. Ö. 16. §-át új bekezdéssel egészíti ki. Kimondja, hogy ha a 16. §. 1—5. pontja alatt felsorolt és bevallott jövedelmek valamely adózó életmódjának nem felelnek meg, a 10.000 P adóalappal rendelkező adózóknál a vélemezett és a bevallott jövedelem között mutatkozó többletet *egyéb jövedelmek* címén kell az adóalap megállapításánál számításba venni.

Ad. J. V. H. Ö. 22. §. 5. pont. Ugyanezen rendelet egészítette ki az 5. ponttal a J. V. H. Ö. 22. §-át. A jövedelemadó azoknál az adózóknál, akiknél a vagyonadó alapjául vett adóköteles vagyontárgyak együttes, az esetleges tőketartozásokkal nem csökkentett értéke az 500.000 P-t túlhaladja nem lehet kisebb, mint a *vagyonadó alapjául vett érték 2 ezreléke*. A tantiumadó alá eső javadalmasításokból továbbá a szolgáltatási viszonyból, valamint az egyéb forrásokból származó jövedelmek után járó jövedelemadó a vagyonadó alapjául vett érték 2 ezrelékben megállapított minimális adó összegébe nem számítható be. Hogy a minimális adótétel alkalmazásának helye van-e, az adósággal nem kisebbitett adóköteles vagyonrészek összértéke az irányadó, de a minimális adót az esetleges tőketartozásokkal csökkentett tiszta vagyonérték után kell kiszámítani.

Ad. J. V. H. Ö. 22. §. 6. pont. További kedvezményeket biztosít a *sok gyermekes családfenntartóknak* a 2600/1933. M. E. sz. rendelet. A J. V. H. Ö. 22. §-át 6. ponttal kiegészítve kimondja azt, hogy „ha valamely adózó háztartásához négynél több gyermek tartozik (5. §. (4.) bekezdés) és az adózó az 5. §. 3. bekezdésben biztosított kedvezmény ellenére is jövedelemadó alá esik, de a jövedelemadó alapja a 6000 P-t nem haladja túl, a szabályszerűen megállapítandó adóalapjából az ötödik és hatodik gyermek után 200—200 P, azonfelül minden további gyermek után 300 P levonandó.”

Ad. J. V. H. Ö. 35. §. Az állandó mezőgazdasági használatra rendelt ingatlanok átlagos forgalmi értékét a pénzügyminiszter a 2600/1933. M. E. sz. rendelet 8. §-a értelmében évenként rendelettel állapítja meg. Ugyanezen rendelet hatályon kívül helyezi a Hivatalos Összeállítás 35. §-ának 2. és 3. bekezdését és az azokhoz fűzött utasítást: A folyó évi adóketési munkálatok fővételét elrendelő 22000/35. sz. P. M. r. átlag a kat. tisztajövedelem 40-szeresét veszi alapul.

Ad. J. V. H. Ö. 39. §. Az értékpapírok és az idegen pénzek értékelésénél a 22.000/1935. P. M. sz. rendelet 8. §-a szerint, ha valamely

követelés vagy tartozás *aranyfontban*, vagy *aranydollárban* áll fenn, úgy a pengőértékre való átszámítás az aranyfontnál 27.82½, az aranydollárnál 5.72-es árfolyamon történik.

Ad. J. V. H. Ö. 43. §. (2.) pont. A 90.000/1929. P. M. sz. rendelet a 43. §. 2. bekezdésének módosításával a *rögzített adóalap összegét* jövedelemadónál 10.000 P-re, a vagyonadónál 200.000 P-re emeli fel.

Ad. J. V. H. Ö. 43. §. (4.) bekezdés. Ugyanezen rendelet a 43. §. 4. bekezdését oly értelemben módosítja, hogy a m. kir. adóhivatalnak jogot ad ahhoz, hogy azokat az adózókat, akiknek adóalapja rögzíthető lenne, legkésőbb március hó végéig szabályszerű adóbevallás beadására szólíthatja fel és ennek alapján az adóalapjukat újból megállapíthatja, ha a rendelkezésre álló adatok szerint a jövedelmük 6000 P-t meg nem haladó jövedelemadóalap, illetőleg vagyonuk 150.000 P-t meg nem haladó vagyonadóalap mellett 20%-kal, 6001—10.000 P jövedelemadóalap, illetőleg 150.001—200.000 P-ig terjedő vagyonadóalapjuk 10%-kal gyarapszik, de a gyarapodás a jövedelemnél legalább az 1200 P-t, a vagyonnál pedig legalább a 30.000 P-t eléri. Fenti szakaszhoz fűzött utasítás annyiban módosul, hogy a „20%” helyébe mindkét esetben „meghatározott százalék” szavak teendők.

Ugyanezen rendelet adja meg a jogot a pénzügyminiszternek, hogy akár valamely adózóra nézve, akár az adózók egyes csoportjára, illetőleg egyes községekre vonatkozólag új adókövetést rendelhessen el.

Ad. J. V. H. Ö. 44. §. Szorosan kapcsolódik az 5300/1931. M. E. sz. rendelettel szabályozott J. V. H. Ö. 16. §-ának 2. pontjához a 44. §-hoz fűzött 7. bekezdés, mely kimondja azt, hogy „ha adózó életviszonyainak figyelembevételével *vélelmezett jövedelem* alapján kell az adóalapot megállapítani a pénzügyi hatóságok az adózót az adóbevalláson felül az életmódjára vonatkozó adatokat feltüntetve, a pénzügyminiszter által rendelettel megállapított kérdőívnek kitöltésére és 8 napon leendő beszolgáltatására kötelesek felszólítani.”

Tilos azonban az adózónak családi vagy magánügyeire nézve oly kérdéseket feltenni, melyekből az adózóra nézve erkölcsi kár származhatik.

Ad. J. V. H. Ö. 52. §. A 90.000/1929. P. M. sz. rendelet a J. V. H. Ö. 52. §-ának 1. bekezdéséhez fűzött utasítást 8. és 9. bekezdésekkel egészíti ki, melyek szerint, ha az adómentes jövedelem összegére befolyással bíró *gyermekek száma* az adóévet megelőző évben változott, ezt az adóhatóságnak hivatalból kell figyelembe venni; ha ezt elmulasztotta volna az adózónak az elévülési határidőn belül előterjesztett kérelmére az adót helyesbiteni kell.

Ad. J. V. H. Ö. 58. §. Az adóelegendés kérdését szabályozó 58. §. 1. pontja a 90.000/1929. P. M. sz. rendelet 6. §-a értelmében akként módosul, hogy „ha a jövedelem, illetőleg a vagyon az adóévben az adózótól függetlenül bekövetkezett *rendkívüli körülmények* folytán tartósan oly módon csökkent, hogy a hátralékos tartozását még méltányos részletekben sem képes megfizetni, az apadást előidéző esetnek bekövetkeztekor még nem esedékes *adónak aránylagos része*

egészben vagy részben elengedhető. Ha pedig az adózó halála vagy más az adózótól függetlenül bekövetkezett rendkívüli körülmény folytán a jövedelemforrás és vagyontárgy időközben megszűnt, vagy ha a tartozás behajtása a hátralékos megélhetését létalapjában támadná meg, kivételesen a hátralék egészben vagy részben elengedhető." Ugyanezen rendelet 7. §-a hatályon kívül helyezi az 58. §. 2. bekezdéséhez fűzött utasítás utolsó mondatát.

Ad. J. V. H. Ö. 64. §. A büntető rendelkezéseket tartalmazó 64. §-t az 5300/1931. M. E. sz. rendelet további 5. bekezdéssel egészítette ki, melyszerint „az az adózó, aki az életmódjára vonatkozó adatokat feltüntető kérdőívet a kitűzött határidőn belül be nem mutatja, avagy a kívánt egyéb felvilágosításokat nem adja meg, a kivetés során megállapított adóalapnak 10%-át köteles bírság fejében fizetni.

Ad. J. V. H. Ö. 67. §. 1. pont. Ugyanezen rendelet 6. §-a szerint jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el az, aki az adóbevallásban vagy az életmódjára vonatkozó adatokat feltüntető kérdőívben, vagy illetékes helyről hozzáfűzött kérdésekre adott írásbeli, vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában, vagy jogorvoslatának indokolásában tudva oly *valótlan nyilatkozatot* tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas, illetőleg adóköteles jövedelmi forrást avagy adóköteles vagyont, illetőleg az *életmódjának elbírálásához szükséges adatot szándékosan elhallgat.*

B. G.

Két perjogi kérdés a jogegységi tanács előtt. I. A m. kir. Kúria jogegységi tanácsa március 16-i ülésében a következő elvi kérdést fogja eldönteni: „Kötvé van-e a polgári bíróság az eléje vitt magánjogi igény elbírálásánál a fegyverhasználat jogosságának kérdésében keletkezett közigazgatási vagy bírói (honvédbírósági) határozathoz?”

A jogegységi tanács elé vitt kérdéssel épen az egyik alapul szolgáló kúriai határozat kapcsán már foglalkoztam (Polgári Jog 1933. évfolyam 126. oldal.) Hasonló álláspontot foglalt el dr. Vági József a Polgári Jogban közölt joggyakorlati szemléjében is.

A bírói gyakorlat az állami, törvényhatósági és községi tisztviselőknek hivatalos hatáskörében szándékosan vagy gondatlanságból okozott károkért a köztisztviselők s a kir. kincstár, törvényhatóság és község ellen indított kártérítési pereket magánjogi pereknek tekinti, melyeknek elbírálására a polgári bíróságok bírnak hatáskörrel. A Pp. 2. §-a épen ezért intézkedik e perekre vonatkozólag a hatáskör kérdésében és azokat értékre való tekintet nélkül a kir. törvényszékek hatáskörébe utalja. Ez a kialakult bírói gyakorlat fontos alkotmánybiztosíték jellegével bír, mert a hatóságok törvényellenes intézkedéseiből eredő károkért való felelősség kérdését a független kir. bíróságok döntése alá bocsátja. Nem jelenti ez az elrendezés azt, hogy a polgári bíróságok a közigazgatási hatóságok döntéseit a törvényesség szempontjából felülbírálják, csak annyit jelent, hogy a polgári bíróságok önállóan és függetlenül bírálják el a kártérítési igény